

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille P. Heiliegers
Auteur A.M. de Groot
Telefoon 023-5113044 E-mail: agroot@haarlem.nl
CS/CC Reg.nr. 2011/496786
Te kopiëren: P&C-kalender 2012
B & W-vergadering van 13 december 2011

Onderwerp
P&C kalender 2012

DOEL: Besluiten

Met de P&C-kalender worden het bestuur en de organisatie in de gelegenheid gesteld om de P&C werkzaamheden in te passen in de eigen planning van werkprocessen.

B&W

1. Het college stelt de P&C kalender 2012 vast
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit
4. Het besluit van het college wordt ter informatie/ter bespreking gestuurd aan de commissie Bestuur.

Collegebesluit

Onderwerp: P&C kalender 2012

Reg. Nummer: 2011/496786

1. Inleiding

Jaarlijks wordt een Planning & Control kalender opgesteld. Bijgevoegd is de kalender voor 2010, waarin is opgenomen de ambtelijke en bestuurlijke planning voor:

- De jaarstukken (jaarverslag en jaarrekening) 2011
- De eerste bestuursrapportage 2012
- De kadernota 2012
- Het investeringsplan 2012-2017 (bijlage bij de kadernota)
- Meerjaren Perspectief Grondexploitatie (MPG) (bijlage bij de kadernota)
- Normenkader financiële rechtmatigheid deel I
- De begroting 2013-2017
- De tweede bestuursrapportage 2012
- Normenkader financiële rechtmatigheid deel II
- Jaarplannen 2013
- De P&C-kalender voor 2013

2. Besluitpunten college

1. Het college stelt de P&C kalender 2012 vast
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit
4. Het besluit van het college wordt ter informatie/ter bespreking gestuurd aan de commissie Bestuur.

3. Beoogd resultaat

Het doel van deze kalender is:

- het bestuur inzicht verschaffen in wat zij kunnen verwachten t.a.v. de documenten in de P&C-cyclus en wanneer zij deze documenten kunnen verwachten;
- de organisatie inzicht geven in wat er verwacht wordt en daarbij aangeven wat de rolverdeling tussen de hoofdafdelingen en de Concernstaf en M en S is en wanneer er dient te worden aangeleverd met het oog op een tijdige opstelling en afronding van de P&C documenten.

Met de P&C-kalender worden het bestuur en de organisatie in de gelegenheid gesteld om de P&C werkzaamheden in te passen in de eigen planning van werkprocessen.

Een aantal belangrijke aandachtsgebieden/wijzigingen ten opzicht van de kalender 2011 zijn:

Voorbereiding kadernota en herijking

De kadernota 2012 is een bijzondere kadernota, omdat de resultaten van de herijking hierin worden opgenomen. De belangrijkste aanleiding voor de herijking is opgenomen in het coalitieakkoord, waarin wordt gesteld dat in 2012 de ombuigingsopgave kritisch moet worden gezien op basis van de geactualiseerde meerjarenraming, de economische prognoses van dat moment en de feitelijke voortgang van de ombuigingen.

Uitvoering Motie ‘Waar gaat mijn geld naartoe?’

Mede naar aanleiding van motie 33 bij de begrotingsbehandeling 2012 zal het college volgend jaar meer aandacht besteden aan het bieden van inzicht aan Haarlemse burgers in de inkomsten en uitgaven van de gemeente. Dit zal zowel bij het jaarverslag als de begroting gebeuren. Over de vorm (waaronder of het op papier of digitaal beschikbaar komt) en inhoud vindt overleg plaats met de werkgroep informatiewaarde.

Aanscherping traject jaarverslag

Naar aanleiding van het Accountantsrapport 2010 en het “Verslag van het onderzoek naar de Jaarstukken 2010” van de Rekenkamercommissie wordt het proces van de totstandkoming van het jaarverslag 2011 fors aangescherpt. Het college, de directie en de ambtelijke organisatie beogen met het jaarverslag 2011 zichtbare verbeteringen laten zien.

Jaarplannen

Met ingang van het begrotingsjaar 2013 wordt gewerkt met jaarplannen per (hoofd-)afdeling. Het afdelingsplan moet met name inzicht geven in de vraag of de formatie (incl. inhuur) al dan niet toereikend is om het voorgenomen beleid te kunnen uitvoeren.

4. Argumenten

N.v.t.

5. Kanttekeningen

N.v.t.

6. Uitvoering

De kalender wordt daags na de vaststelling door het college toegestuurd aan de raad en de ambtelijke organisatie.

Verdere detaillering van deze P&C-kalender vindt plaats door middel van afzonderlijke richtlijnenbrieven voor bijvoorbeeld de kadernota en de begroting.

7. Bijlage

De P&c-kalender 2012.

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris

de burgemeester

P&C - kalender voor het jaar 2012

Overzicht van de P&C-cyclus

Inhoudsopgave

1. Inleiding en leeswijzer.....	5
2. Besluitvorming over de P&C documenten.....	9
3. Ondersteuning van de P&C-cyclus	13
4. De planning- en controlgesprekken.....	15
5. Jaarstukken 2011	17
6. Het investeringsplan 2012-2017.....	21
7. De bestuursrapportages	23
8. De Kadernota 2012.....	27
9. Normenkader financiële rechtmatigheid	31
10. Programmabegroting 2013-2017.....	33
11. Jaarplannen 2013	41
12. De P&C-kalender voor de P&C-cyclus 2013.....	43

1. Inleiding en leeswijzer

Inleiding

Voor u ligt de P&C-kalender voor de Planning en Controlcyclus 2012. In deze kalender wordt ieder document binnen deze cyclus in hoofdlijnen beschreven: het doel, de werkwijze en de tijdsplanning in 2012 die leidt tot een tijdige bestuurlijke besluitvorming. Daarbij wordt ingegaan op de verantwoordelijkheden van de hoofdafdelingen en die van de Concernstaf en M en S. Daarbij richt de Concernstaf zich op bestuurlijke processen en M en S op de ondersteunende processen. M en S neem een steeds grotere rol in bij de aanlevering van gegevens voor de P&C-documenten.

Verdere detaillering van deze P&C-kalender vindt plaats door middel van afzonderlijke richtlijnenbrieven.

De doelstelling van de P&C-kalender is:

- het bestuur inzicht verschaffen in wat zij kunnen verwachten t.a.v. de documenten in de P&C-cyclus en wanneer zij deze documenten kunnen verwachten;
- de organisatie inzicht geven in wat er verwacht wordt en daarbij aangeven wat de rolverdeling tussen de hoofdafdelingen en de Concernstaf is en wanneer er dient te worden aangeleverd met het oog op een tijdige opstelling en afronding van de P&C documenten.

Met de P&C-kalender worden het bestuur en de organisatie in de gelegenheid gesteld om de P&C werkzaamheden in te passen in de eigen planning van werkprocessen.

De P&C-cyclus is een voortschrijdend en samenhangend besluitvormingsproces, gericht op de vaststelling, uitvoering en verantwoording van de beleidsdoelen. Het cyclische karakter wordt ontleend aan de jaarlijks terugkerende heroriëntatie op het voorgenomen beleid, waardoor het mogelijk wordt beleidsdoelen bij te stellen indien de evaluatie daartoe aanleiding mocht geven.

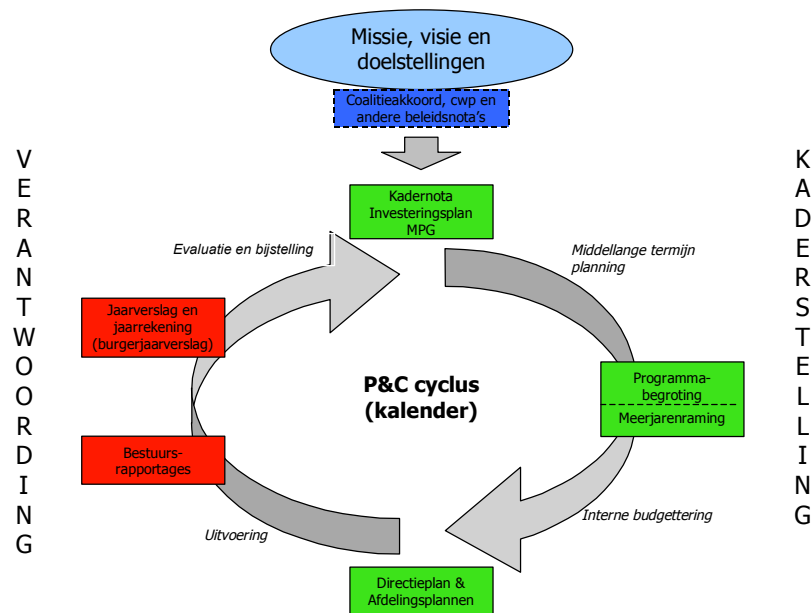
Hoewel de P&C-cyclus verloopt van beleidsformulering naar verantwoording, wordt in deze kalender primair de volgorde van de jaarkalender gevolgd.

De documenten die in 2012 verschijnen zijn:

- De jaarstukken (jaarverslag en jaarrekening) 2011
- De eerste bestuursrapportage 2012
- De kadernota 2012
- Het investeringsplan 2012-2017 (bijlage bij de kadernota)
- Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) (bijlage bij de kadernota)
- Normenkader financiële rechtmatigheid deel I
- De begroting 2013-2017
- De tweede bestuursrapportage 2012
- Normenkader financiële rechtmatigheid deel II
- Jaarplannen 2013
- De P&C-kalender voor 2013

De verschillende onderdelen zijn enerzijds zelfstandige producten, maar maken anderzijds onlosmakelijk deel uit van de totale cyclus. Zie de figuur op de volgende bladzijde.

P&C-cyclus

Algemeen

Belangrijke aandachtspunten bij de planning voor 2012 zijn de herijking bij de Kadernota 2012 en de aanscherping van het traject jaarverslag.

Vorbereiding kadernota en herijking

De kadernota 2012 is een bijzondere kadernota, omdat de resultaten van de herijking hierin worden opgenomen. De belangrijkste aanleiding voor de herijking is opgenomen in het coalitieakkoord, waarin wordt gesteld dat in 2012 de ombuigingsopgave kritisch moet worden gezien op basis van de geactualiseerde meerjarenraming, de economische prognoses van dat moment en de feitelijke voortgang van de ombuigingen.

Belangrijke vragen zijn of bezuinigingsopgave van € 35 miljoen voor 2018 nog steeds actueel is. En – als een andere omvang van de bezuinigingsopgave wordt vastgesteld - of de afgesproken verdeling naar de vijf clusters (investeringsplafond, efficiency en interne organisatie, taken en taakuitvoering, subsidies en verbonden partijen en woonlasten en andere inkomsten) ook hierop van toepassing is. Daarnaast speelt een aantal belangrijke ontwikkelingen, die zowel van invloed zijn op de burgers en de stad als op de gemeentelijke organisatie, zoals bijvoorbeeld de aanhoudend sombere economische ontwikkelingen en de wijzigingen in het sociaal domein.

Uitvoering Motie 'Waar gaat mijn geld naartoe?'

Mede naar aanleiding van motie 33 bij de begrotingsbehandeling 2012 zal het college volgend jaar meer aandacht besteden aan het bieden van inzicht aan Haarlemse burgers in de inkomsten en uitgaven van de gemeente. Dit zal zowel bij het jaarverslag als de begroting gebeuren. Over de vorm (waaronder of het op papier of digitaal beschikbaar komt) en inhoud vindt overleg plaats met de werkgroep informatiewaarde.

Aanscherping traject jaarverslag

Naar aanleiding van het Accountantsrapport 2010 en het “Verslag van het onderzoek naar de Jaarstukken 2010” van de Rekenkamercommissie wordt het proces van de totstandkoming van het jaarverslag 2011 fors aangescherpt. Het college, de directie en de ambtelijke organisatie beogen met het jaarverslag 2011 zichtbare verbeteringen laten zien. Daartoe is een “Richtlijn voor het Jaarverslag 2011” opgesteld, dat handvatten geeft voor het jaarverslaggevingsproces.

Om de kwaliteit en de voortgang van het proces van jaarverslaggeving te verbeteren, wordt een aantal maatregelen genomen die in hoofdstuk 5 van deze kalender kort worden toegelicht.

Jaarplannen

Met ingang van het begrotingsjaar 2013 wordt gewerkt met jaarplannen per (hoofd-)afdeling. Het afdelingsplan moet met name inzicht geven in de vraag of de formatie (incl. inhuur) al dan niet toereikend is om het voorgenomen beleid te kunnen uitvoeren.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de bestuurlijke planning van de P&C-cyclus voor 2012. In tabelvorm zijn de data opgenomen wanneer de planning en controldocumenten worden behandeld door DT, B en W, Raadscommissies en de Raad. In hoofdstuk 3 wordt aandacht besteed aan de ondersteuning van de hoofdafdelingen door de Concernstaf bij het opstellen van de documenten binnen de P&C-cyclus en de taakverdeling die daarbij binnen de Concernstaf wordt gehanteerd. In hoofdstuk 4 staan de planning en controlgesprekken tussen DT en hoofdafdelingsmanagers centraal.

De hoofdstukken 5 t/m 11 gaan in op de meer gedetailleerde planning die is opgesteld voor ieder afzonderlijk document uit de P&C cyclus. Daarin wordt met name duidelijk wanneer welk organisatie onderdeel wat moet aanleveren om samen met de Concernstaf er voor zorg te dragen dat de documenten goed, zorgvuldig en tijdig worden aangeleverd bij DT en bestuur. Per document wordt ook kort ingegaan op de functie en de inrichting van het document.

2. Besluitvorming over de P&C documenten

In onderstaande tabel zijn de data opgenomen van de besluitvorming door de Raad, B en W en DT over de verschillende documenten in de P&C-cyclus. Een meer gedetailleerde planning is voor ieder afzonderlijk document uit de P&C cyclus opgenomen in de hoofdstukken 5 t/m 11.

In de tabellen in deze kalender zijn de activiteiten die plaatsvinden binnen de schoolvakanties lichtgrijs gearceerd.

Datum	Jaarstukken 2011 en normenkader	Bestuursrapportages en Kadernota 2012	Begroting 2013-2017 en jaarplannen 2013	P&C gesprekken, P&C kalender
1 febr		Richtlijnen voor kadernota en format in DT		
7 febr		Format Kadernota in B en W		
15 febr	Concept teksten programma's en paragrafen vaststellen door DT			
23 febr		Format Kadernota in commissie Bestuur		
7 maart	Behandeling jaarstukken (jaarverslag en jaarrekening) in DT			
13 maart	Behandeling jaarstukken in B en W (voorlopige vaststelling in afwachting accountantsrapport)			
21 maart			Concept uitgangspunten in DT	
27 maart			Vaststellen concept-uitgangspunten in B en W	
4 april	Bespreking accountantsrapport met DT Tekst burgerinformatie in DT	Bespreking in DT van financiële hoofdlijnen kadernota en MPG in DT		
5 april	Bespreking accountantsrapport met portefeuillehouder			
10 april	Vaststelling jaarstukken in B en W Tekst burgerinformatie in B&W Accountant aanwezig in B&W	Bespreking in B en W van financiële hoofdlijnen kadernota, IP en MPG in B en W		
11 april	Normenkader in DT	Bespreking 1 ^o Berap in DT		
18 april		Concept-kadernota, IP en MPG in DT Bespreking 1 ^o berap in DT		
24 april		Behandeling kadernota, IP, MPG en in B en W		

Datum	Jaarstukken 2011 en normenkader	Bestuursrapportages en Kadernota 2012	Begroting 2013-2017 en jaarplannen 2013	P&C gesprekken, P&C kalender
27 april	Raadsleden ontvangen jaarstukken Publicatie voor burgers			
8 mei		Vaststellen kadernota, IP en MPG door B en W Vaststellen 1 ^e Berap in B en W		
11 mei	Rapport RKC gereed			
22 mei	Bespreken reactie op rapport RKC in B en W			
23 mei	Raadsleden ontvangen rapport RKC en reactie B en W			
Week 21/22				1 ^e P&C gesprek DT en hoofdafdelingsmanagers
10 mei		Raadsleden ontvangen 1 ^e berap		
16 mei		Raadsleden ontvangen kadernota, IP en MPG		
31 mei	Behandeling jaarstukken, rapport RKC en reactie B en W in cie. Bestuur			
5 juni		Uiterste datum indiening raadsvragen (voor 12 uur)		
7 juni	Behandeling jaarstukken in de Raad			
optioneel		Luisterzittingen kadernota		
13 juni	Vastgestelde jaarstukken naar GS van Noord-Holland			
19 juni		Behandeling antwoorden op raadsvragen in B en W		
19 juni		Verzending antwoorden digitaal aan Raadsleden		
21 juni		Verzending antwoorden (papier versie) aan Raadsleden		
21 juni		Behandeling 1 ^e Berap alle commissies		
27 juni			Bespreken formats en planning jaarplannen in DT	
28 juni		Vaststellen 'behandelrijpheid' Kadernota door commissie Bestuur		
2-5 juli		Behandeling 1 ^e Berap en Kadernota in de Raad		
4 juli		Moties en amendementen in extra B en W-vergadering		
29 aug			Bespreken hoofdlijnen begroting in DT	

Datum	Jaarstukken 2011 en normenkader	Bestuursrapportages en Kadernota 2012	Begroting 2013-2017 en jaarplannen 2013	P&C gesprekken, P&C kalender
4 sept			Bespreken hoofdlijnen begroting In B en W	
12 sept			Bespreking concept programmabegroting in DT Tekst burgerinformatie in DT	
18 sept			Bespreking concept programmabegroting in B en W Tekst burgerinformatie in B&W	
25 sept			Vaststellen programmabegroting in B en W	
27 sept			Presentatie programmabegroting door college/weth. Financiën Publicatie voor burgers	
28 sept			Raadsleden ontvangen programmabegroting digitaal	
2 okt		Behandeling 2 ^e berap in B en W	Raadsleden ontvangen programmabegroting	
4 okt		Raadsleden ontvangen 2 ^e berap		
16 okt			Uiterste datum voor indienen raadsvragen over de begroting (voor 12 uur)	
18 okt		Behandeling 2 ^e berap in alle commissies		
Week 41/42				2 ^e P&C gesprek DT en hoofdafdelingsmanagers
optioneel			Luisterzittingen programmabegroting	
23 okt			Vaststelling antwoorden op raadsvragen in B en W / Verzending antwoorden digitaal aan raadsleden	
25 okt			Verzending antwoorden aan Raadsleden	
1 nov		Behandeling 2 ^e berap door Raad	Vaststellen 'behandelrijpheid' begroting door commissie Bestuur	
5-8 nov			Raadsbehandeling programmabegroting	
7 nov	Normenkader in DT		Moties en amendementen in extra B en W-vergadering	

Datum	Jaarstukken 2011 en normenkader	Bestuursrapportages en Kadernota 2012	Begroting 2013-2017 en jaarplannen 2013	P&C gesprekken, P&C kalender
8 nov			Moties en amendementen in extra B en W-vergadering	
14 nov		Bespreking financiële bijstelling 2012 in DT	Verzending vastgestelde programmabegroting naar GS van Noord-Holland Jaarplannen in DT	
20 nov	Normenkader in B&W	Behandeling financiële bijstelling in B en W		
28 nov	Normenkader in Auditcommissie			Bespreken P&C kalender in DT
6 dec		Behandeling financiële bijstelling in cie. Bestuur		
11 dec				Vaststellen P&C kalender in B en W
20 dec	Raad stelt normenkader vast	Raad stelt financiële bijstelling vast		

3. Ondersteuning van de P&C-cyclus

De verdeling van de taken binnen de Concernstaf

Om de hoofdafdelingen te ondersteunen en de voortgang en de kwaliteit van de documenten in de Planning en Controlcyclus te bewaken, zijn binnen de Concernstaf controllers voor de hoofdafdelingen benoemd.

Om meer dan voorheen te werken vanuit concernkaders en –afspraken, en relevante onderwerpen en aandachtspunten bij beleids- en bedrijfsvoeringsproducten te bewaken, wordt inhoud gegeven aan het strategisch adviseurschap van medewerkers van de Concernstaf. De controllers van CC, de strategen van SB en de onderzoekers van O&S gaan nauwer samenwerken. Dit niettegenstaande het gegeven dat een onvervangbaar aspect van de functie uitsluitend door die medewerker wordt uitgevoerd (zoals de control-functie door de controllers).

Inmiddels zijn de volgende duo's van controllers en strategen gemaakt per hoofdafdeling:

(Hoofd)afdeling	Controller / Strategie						
	Marcel v.d Ark/ Wouter Stigter	Sandra Hamersma/ Anneke Boele	Nico Kluwen/ Anneke Boele	Paul Jongkees /Anneke Boele	Paul Jongkees /Wouter Stigter	Ivo Evers/ Jouke Kromkamp	Cindy Lensen/Pim Hurdeman
STZ						X	
WZ/STB	X						
MenS		X					
SZW			X				
VVH					X		
CS							X
DV				X			

Binnen de Concerncontrol wordt ook gewerkt met trekkers (coördinatoren) voor de verschillende documenten binnen de P&C-cyclus. Deze trekkers coördineren de consolidatie van de verschillende documenten. Het zijn de eerste aanspreekpunten voor de betreffende P&C-documenten, die zorgen voor de bewaking van de Concernbrede kaders.

Productie	Trekker
Jaarstukken 2011: jaarrekening en jaarverslag	Peter de Kruijf
Investeringsplan 2012-2017	Marjolein Mol
1 ^e Bestuursrapportage 2012	Cindy Lensen
Kadernota 2012	Astrid de Groot
Normenkader financiële rechtmatigheid deel I	Else Kingma
Begroting 2013–2017	Astrid de Groot
2 ^e bestuursrapportage 2012	Cindy Lensen
Normenkader financiële rechtmatigheid deel II	Else Kingma
Financiële bijstelling 2012	Cindy Lensen
P&C-kalender voor 2013	Astrid de Groot

Voor de start van de jaarstukken en de begroting zal een bijeenkomst plaatsvinden met de hoofdafdelingen over de inhoud (format) en het proces en op hetgeen er van de hoofdafdelingen aan bijdrage voor de documenten wordt verwacht. Indien nodig zal ook een werkgroep worden opgestart voor de onderlinge afstemming van het opstelproces.

4. De planning- en controlgesprekken

Doel

Jaarlijks wordt per hoofdafdeling een drietal P&C-gesprekken gevoerd. Idealiter vinden de verschillende P&C-gesprekken op een gelijk niveau van speelveld plaats. Alle hoofdafdelingen dragen bij aan het realiseren van de (bestuurlijke) programmabegroting en alle hoofdafdelingen hebben gemeenschappelijke kenmerken in hun bedrijfsvoering.

Uit de analyse van de 2^e P&C-gesprekken is 2011 is gebleken dat de gesprekken qua voorbereiding, agendavorming, inhoud en uitwerking/afspraken verschillend gevoerd worden. Van een gelijk speelveld is in die zin dan ook geen sprake. Om de kwaliteit van de P&C-gesprekken te verbeteren, is een uniforme P&C-agenda ontwikkeld.

In 2012 komen er twee gesprekken tussen de Directie en hoofdafdelingsmanagers over planning en control. Tijdens deze gesprekken komt met name aan de orde of de hoofdafdeling op koers ligt met de beleidsuitvoering, de bedrijfsvoering en hoe het staat met het risicomangement (zie ook onderdeel jaarplannen)

Inhoud

De volgende onderwerpen komen aan bod tijdens de P&C-gesprekken:

- A. Voortgang beleidsvoornemens en budgetuitputting
- B. Interne beheersing/ Interne Controle/ Verbijzonderde interne controle
- C. HRM
- D. Budgetuitputting
- E. Risico's
- F. Juridische kwaliteit
- G. Informatievoorziening en automatisering
- H. Finance
- I. Bestuurlijke processen

Nadat de gesprekken met de hoofdafdelingsmanager hebben plaatsgevonden, worden de belangrijkste elementen en conclusies uit de gesprekken met de hoofdafdelingen gebundeld. Gelijktijdig is er vanuit de informatiesystemen ook concernbrede informatie beschikbaar. De onderwerpen zijn vergelijkbaar met de hierboven genoemde onderwerpen. Samen vormt dit de bron voor de concernrapportage. De inhoudelijke beoordeling van de informatie over bedrijfsvoering en beleidsvoortgang zal plaatsvinden door de concerncontroller. Hierbij zal de concerncontroller nauw samenwerken met de strategen van Strategie en Beleid.

In 2012 zal met name aandacht worden besteed aan de coorontwikkeling van de informatievoorziening, zowel op afdelings- als concernniveau.

Twee belangrijke voordelen van de nieuwe manier van werken zijn:

- De P&C-rapportage in de nieuwe vorm bevat meer informatie;
- De informatie in de nieuwe opzet maakt het mogelijk om beter op risico's te sturen. Risico's kunnen hierdoor beter worden beheerst.

Planning

Gereed	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofdafdelingen	Besluitvorming
	1e P&C-gesprek			
Week 19	Opstellen agenda en bijbehorende bijlagen voor P&C- gesprek	CS	Hoofdafdeling en	

Gereed	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofdafdelingen	Besluitvorming
Week 20	Voorbesprekingen Gemeentesecretaris/controller CC	CS		
Week 21-22	P&C - gesprekken door DT en hoofdafdelingsmanager	CS	Hoofdafdelingen	DT
Week 24	Concernrapportage gereed	CS		DT
	2e P&C-gesprek			
Week 39	Opstellen agenda en bijbehorende bijlagen voor P&C- gesprek	CS	Hoofdafdeling en	
Week 40	Voorbesprekingen Gemeentesecretaris/controller CC	CS		
Week 41-42	P&C - gesprekken door DT en hoofdafdelingsmanager	CS	Hoofdafdeling en	DT
Week 44	Concernrapportage gereed	CS		DT

5. Jaarstukken 2011

Doel

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het college legt met het jaarverslag verantwoording af over het gevoerde beleid. De jaarrekening geldt als financiële verantwoording.

Inhoud

Het jaarverslag is beschrijvend van aard en kent twee hoofdstukken, te weten de programma-verantwoording (beleidsmatige toelichting op de realisatie van de doelstellingen van de programma's) en de paragrafen.

De jaarrekening is cijfermatig van aard en bestaat uit de programmarekening (overzicht baten en lasten en een analyse van het rekeningresultaat), de balans en de toelichting.

Proces

Naar aanleiding van het Accountantsrapport 2010 en het "Verslag van het onderzoek naar de Jaarstukken 2010" van de Rekenkamercommissie wordt het proces van de totstandkoming van het jaarverslag 2011 fors aangescherpt. Het college, de directie en de financiële kolom beogen met het jaarverslag 2011 zichtbare verbeteringen laten zien. Daartoe is een "Richtlijn voor het Jaarverslag 2011" opgesteld, dat handvatten geeft voor het jaarverslaggevingsproces.

Om de kwaliteit en de voortgang van het proces van jaarverslaggeving te verbeteren, wijzigt het volgende:

- er worden jaarverslagdossiers opgemaakt naar accountantsmodel aan de hand waarvan een deskundige lezer kan vaststellen dat de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de opgenomen cijfers is onderbouwd met de uitgevoerde werkzaamheden (werkprogramma's en checklist), (controle-) documenten en een memorandum van bevindingen van de dossiereigenaar. In hoofdstuk 6 wordt dit nader toegelicht;
- er wordt een intern reviewmodel geïmplementeerd met drie opeenvolgende reviews op de kwaliteit van de opgeleverde jaarverslagdossiers door lijnmanagement, dossiereigenaren (concerncontrollers en adviseurs Middelen en Services) en een finale financial audit (concern control);
- er vindt een projectmatige aansturing van het jaarverslagproces plaats met een centrale stuurgroep – deze bestaat uit de directeur bedrijfsvoering, concerncontroller en hoofdafdelingsmanager Middelen & Services - en werkgroepen die belangrijke dossiers onderhanden nemen waarvan de kwaliteit wordt begeleid en de voortgang en oplevering worden gerapporteerd – deze bestaat uit medewerkers van Concerncontrol, Middelen & Services en bedrijfsbureaus.;
- de planning wijzigt doordat per 30 november a.s. een (beperkte) hard close wordt ingevoerd voor belangrijke aandachtspunten die in voorgaande jaren leidden tot nagekomen correcties en begrotingsoverschrijdingen. De jaarafsluiting vindt uiterlijk half januari plaats, daarna mogen er nog slechts materiële correcties worden geboekt.

Planning

Gereed	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
2011				
4 nov	Aanlevering vaststelling richtlijn voor het jaarverslag 2011 in Dt	CC		
8 nov	Vaststelling richtlijn voor het jaarverslag 2011 in Dt	CC		DT
15 nov	Bijeenkomst programmacoördinatoren jaarverslag	CS	Hoofd-afdelingen	
	Jaarverslag			
2 dec	Formats per programma naar de	CS		

Gereed	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
	programmacoördinatoren			
15 dec	Opzet paragrafen en hoofdstuk bezuinigingengereed (rekening houdens met eerdere opmerkingen van RKC en toezegging n.a.v. motie Stresstest bij de begroting 2012). Contactpersonen/auteurs CC leggen deze voor aan Concerncontroller incl. planning tussenstappen (bv. informatieuitvraag bij hoofdafdelingen).			
December	Programmacoördinatoren maken overzicht van de knelpunten t.a.v. doelen en prestaties als gevolg van niet tijdige beschikbaarheid van gegevens (o.a. door afhankelijkheid van derden. Aanlevering overzicht uiterlijk 23/12	CS	Hoofd-afdelingen	
December	Programmacoördinatoren maken lijst met nieuwe doelen en prestaties (bekrachtigd door de raad) die niet in de doelenboom voorkomen maar waarover men wel verantwoording wil afleggen. Inleveren lijst uiterlijk 23/12	CS	Hoofd-afdelingen	
2012				
6 jan	Aanlevering informatie voor paragrafen en bezuinigingen. Detailplanning volgt via trekkers van de paragrafen (zie hieronder)		Hoofd-afdelingen	
13 jan	Concept-versie paragrafen en hoofdstuk bezuinigingen gereed: - Lokale heffingen (CC Peter de Kruijf/Sandra Hamersma) - Weerstandsvermogen en risico's (CC Sandra Hamersma) - Onderhoud kapitaalgoederen (WZ en Stz i.o.m. CC/Marcel v.d. Ark) - Financiering (CC Marjolein Mol i.o.m. MenS/Peter Knijff) - Bedrijfsvoering (M en S i.o.m. CC/Sandra Hamersma) - Verbonden partijen (CC/Cindy Lensen i.o.m. Wouter Stigter CS en HA) - Grond-en vastgoedbeleid (Stz/VG i.o.m. Ivo Evers) - Bezuinigingen (Paul Jongkees i.o.m. HA)	CC	Hoofd-afdelingen	
13 jan	Resultaten Omnibusonderzoek 2011 naar programmacoördinatoren	CC (met O&S)		
20 jan	Inleveren 1 ^e versie programmameteksten door programmacoördinatoren	CC	Hoofd-afdelingen	
24 of 26 jan	Bijeenkomst programma coördinatoren	CC	Hoofd-afdelingen	
27 jan	Paragrafen en hoofdstuk bezuinigingen (definitieve versie gereed)	CC	Hoofd-afdelingen	
30-3 febr	Redactieslag paragrafen en hoofdstuk bezuinigingen		MenS/com	
3 febr	Inleveren 2 ^e versie programmameteksten door programmacoördinatoren (afgesteld met de portefeuillehouder)	CC	Hoofd-afdelingen	
6-9 febr	Redactieslag programmameteksten		MenS/com	
9 febr	Aanlevering concept-programmameteksten en paragrafen aan Dt	CC		
15 febr	Bespreken concept-programmameteksten en paragrafen in DT	CC		Dt
	Jaarrekening			
2011				

Gereed	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
1 dec	Start analyse begroting realisatie		Hoofd-afdelingen	
15 dec	Uitvraag lawyersletter Stadsadvocaat	CC	Hoofd-afdelingen	
16 dec	Aanlevering analyse, activa, reserves en voorzieningen en overlopende passiva	M&S/CC		
2012				
13 januari	Volledig jaarafsluiting	M&S/Fin	CC	
jan/febr	Consulteren werkgroep informatiewaarde	CC	MenS/com	
1 februari	Rapportage "lawyers-letter" stadsadvocaat			Stadsadvocaat
3 februari	Oplevering concept-jaarsverslag	CC/M&S		
10 februari	Review jaarstukken door controllers	CC		
15 februari	Financial audit op jaarstukken Format burgerinformatie gereed	CC		
1 maart	Start accountantscontrole	Accountant		
1 maart	Jaarsverslag met bijlagen, incl. analyse, gereed voor accountantscontrole.	CS/ M&S/Fin		
	Afronden jaarstukken			
7 maart	Behandeling jaarstukken in DT			Directie
8 maart	Aanlevering concept-jaarsverslag aan BMO	CC		
13 maart	1 ^e bespreking jaarsverslag in B&W	CC		B&W
19 maart	Concept-teksten gereed	CC	MenS/com	
27 maart	Aanlevering rapport van bevindingen voor bespreking met concerncontroller	Accountant		
29 maart	Bespreking rapport van bevindingen met concerncontroller	CC	Accountant	
30 maart	Aanlevering rapport van bevindingen voor bespreking met algemeen directeur	Accountant		
30 maart	Redactieslag teksten burgerinformatie gereed		MenS/com	
2 april	Bespreking rapport van bevindingen met algemeen directeur	CC	Accountant	
3 april	Aanlevering rapport van bevindingen voor bespreking met Dt en portefeuillehouder	Accountant		
4 april	Bespreking rapport van bevindingen in DT Tekst burgerinformatie in DT	CC/M&S/Fin	Accountant	MT
5 april	Bespreking rapport van bevindingen met portefeuillehouder	CC	Accountant	
5 april	Aanleveren jaarstukken, rapport van bevindingen aan BMO	CC		
9 april	Aanlevering accountantsverklaring en definitieve rapport van bevindingen	Accountant		
10 april	Definitieve vaststelling jaarstukken in B en W Bespreking rapport van bevindingen in B en W met accountant Tekst burgerinformatie in B&W	CC	Accountant	B&W
	Accountant aanwezig in B&W		Accountant	B&W
10 april	Bevestiging bij de jaarrekening (LOR)			B&W
9 april	Borrel afronding jaarsverslag 17.00 uur	CC		
11 april	Toezending jaarstukken en rapport van bevindingen naar RKC			
18 april	Bespreken reactie rapport van bevindingen in Dt	CC		Directie
19 april	Vragen RKC naar hoofdafdelingen	RKC		
24 april	Vaststellen reactie op rapport van bevindingen	CC		B&W
25 april	Ambtelijke beantwoording vragen RKC	RKC	Hoofdafd	B&W

Gereed	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
27 april	Raadsleden ontvangen jaarstukken, Rapport van bevindingen en de reactie van B&W daarop Publicatie voor burgers			
27 april	Toezening reactie op rapport van bevindingen naar accountant en RKC	CC		
3 of 4 mei	Gesprek accountant/RKC		Accountant	
3 of 4 mei	Gesprek portefeuillehouder Fin /RKC	RKC		
11 mei	Rapport RKC gereed en naar B&W	RKC		
14 mei	Bespreken rapport RKC in staf P&C	CC		
15 mei	Rapport RKC naar commissie bestuur	RKC		
16 mei	Bespreken rapport RKC in DT	CC		Dt
17 mei	Aanlevering reactie college op rapport RKC aan BMO	CC		
22 mei	Vaststelling reactie college op rapport RKC	CC		B&W
23 mei	Aanlevering reactie college op rapport RKC t.b.v. bespreking in commissie Bestuur	CC		
31 mei	Behandeling jaarstukken in commissie bestuur			Cie Bestuur
7 juni	Behandeling jaarstukken in de Raad			Raad
13 jun	Vastgestelde jaarstukken naar GS provincie NH	CC	13 jun	Vastgestelde jaarstukken naar GS provincie NH
30 november	Hardclosure voor jaarrekening 2012			
	SiSa			
2011				
15 nov	Verspreiden van het overzicht van de voor Gemeente Haarlem relevante SiSa-onderdelen, incl. contactpersonen binnen de hoofdafdelingen	CC		
15 nov	Verspreiden van het spoorboekje en de startnotitie mbt SiSa	CC		
15 nov	Verspreiden van SiSa format 'Bijlage Verantwoordingsinformatie'.	CC		
2012				
10 febr	Oplevering van concept-SISA bijlage bij Concerncontrol (Sandra Hamersma).	CC	Hoofd-afdelingen	
17 februari	Aanlevering door hoofdafdelingen SISA bijlage (per hoofdafdeling, staat van verstrekte subsidies etc).	CC	Hoofd-afdelingen	
1 maart	Start accountantscontrole	Accountant		
2 april	Definitieve accountantsrapporten gereed, inclusief `concept-bijlage bevindingen` tbv SiSa-aanlevering	Accountant		
14 juni	SiSa-bijlage en Bijlage bevindingen aanleveren bij CBS.	CC		
15 juli	Sluitingsdatum inlevering van de SiSa-stukken bij CBS	CC		

6. Het investeringsplan 2012-2017

Doel

Het investeringsplan is het instrument waarmee het college van B en W aan de gemeenteraad rapporteert over de geplande investeringen voor de komende zes jaar. Het investeringsplan wordt elk jaar herzien. Daarnaast wordt tussentijds over de feitelijke voortgang van de investeringsprojecten gerapporteerd, waarbij de bedragen uit het investeringsplan van het betreffende jaarschijf als raming dienen.

Voor de sturing en beheersing van de uitvoering door het college en de ambtelijke organisatie is van belang dat inzicht bestaat in de investeringen en de bijbehorende kosten. Doel van het investeringsplan is om deze informatie te leveren.

Het kader voor investeringen is vastgelegd in de nota activabeleid. Belangrijk onderdeel van de nota activabeleid is de invoering van een investeringsplafond en aanscherping van het toetsingskader m.b.t. de op te nemen investeringen.

De belangrijkste toetscriteria zijn:

- Aangetoond moet worden dat de investering bijdraagt aan een doelstelling van de programmabegroting.
- Er moet sprake zijn van een meerjarig nut. Activering van onderhoud en (exploitatie)bijdragen is niet meer toegestaan.
- Er wordt een onderscheid gemaakt tussen uitbreidingsinvesteringen en vervangingsinvesteringen. De ruimte onder het investeringsplafond zal in eerste instantie benut moeten worden voor het uitvoeren van de noodzakelijke vervangingsinvesteringen. Nieuwe vervangingsinvesteringen zullen in ieder geval voor het begrotingsjaar 2017 moeten worden aangevraagd. De resterende ruimte kan in principe worden aangewend voor uitbreidingsinvesteringen. Om onder het investeringsplafond te blijven zullen nieuw aangevraagde investeringen voor de jaren 2012-2017 in principe alleen worden gehonoreerd indien er sprake is van 100% rendabele investeringen of investeringen waarvoor de dekking reeds in de begroting is opgenomen. Aanvragen voor nieuwe investeringen kunnen worden aangeleverd via het aanvraagformulier.
- Voor alle investeringen wordt nagegaan of ze onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn en of bedrijfseconomisch de beste investering wordt voorgesteld.
- Bij het aanvragen van nieuwe investeringen moeten ook de bijkomende kosten zichtbaar worden gemaakt (bijv. onderhoudskosten).
- De mate van uitvoerbaarheid van de afgegeven investeringsplanningen. Om onderuitputting te voorkomen en om een goede input voor de liquiditeitsraming van de gemeente te verkrijgen is het van belang dat de uitgaven zo realistisch mogelijk in de tijd wordt geraamd.
- Beschikbaar gestelde kredieten worden zo snel mogelijk afgesloten. Indien na 2 jaar na de geplande uitvoeringsdatum kredieten nog openstaan, zal bij de voorbereiding van de jaarrekening hiervan een lijst worden opgesteld door concerncontrol. Aan de hoofdafdelingsmanagers zal om een nadere onderbouwing voor het langer open houden van het krediet worden gevraagd. Verzoeken tot langer open houden van een krediet worden ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.
- Het toepassen van een inflatiecorrectie op investeringen kan alleen worden toegepast, indien de noodzaak daartoe kan worden onderbouwd.
- Aanbestedingsvoordelen worden in mindering gebracht op de ramingen van het investeringskrediet.
- Naast de uitgavenramingen moet worden aangegeven in hoeverre de aangegeven financierings- en dekkingsbronnen haalbaar zijn.

De afwegingen inzake het Investeringsplan maken in 2012 expliciet onderdeel uit van de voorbereiding van de kadernota en de begroting. De Investeringscommissie die in 2011 was ingesteld is om die reden komen te vervallen.

Planning

Gereed	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
2011				
15 dec	Richtlijnenbrief en detailplanning vastgesteld door directie	CS		DT
2012				
Begin januari	Afsluiten projectadministratie		SP/M&S	
13 januari	Opstellen staat van activa Berekenen vrijval kapitaallasten Opstellen lijst van investeringen die langer dan 2 jaar openstaan.	CS	M&S M&S CS CS	
3 januari-31 januari	- Opstellen nieuwe investeringsaanvragen via formulier nieuwe investeringen		Hoofd-afdelingen	
Eind januari	Inleveren nieuwe investeringen		Hoofd-afdelingen	
29 feb	Aanleveren actualisatie IP 2011-2016 Aanleveren onderbouwing investeringen die langer open moeten blijven staan	CS	Hoofd-afdelingen	
29 feb	Overzicht nieuwe investeringen in DT	CS		
23 maart	IP 2012-2017: 1 ^e concept toegestuurd aan hoofdafdelingsmanagers	CS	Hoofd-afdelingen	
maart	IP bespreken in P&C-overleggen	CS	Hoofd-afdelingen	
4 april	IP 2012-2017: Concept in DT	CS		DT
10 april	Bespreking hoofdlijnen IP in college van B&W	CS		B&W
12 april	Bespreken concept-Kadernota, IP en MPG in Regiegroep	CS		
18 april	IP vaststellen door DT (in dezelfde vergadering als concept kadernota en MPG)			DT
24 april	IP behandelen in college van B&W (in dezelfde vergadering als concept kadernota en MPG)			B&W
8 mei	Definitief vaststellen IP door college van B&W			B&W
16 mei	Raadsleden ontvangen IP (als bijlage bij kadernota)	CS		
2-5 juli	Behandeling en vaststelling IP 2012-2017 in de Raad			Raad

7. De bestuursrapportages

Doel

Met de bestuursrapportages wordt gedurende het begrotingsjaar financieel verantwoording afgelegd en worden de consequenties belicht van het niet realiseren van de doelstellingen. Verder wordt in de bestuursrapportages gerapporteerd over opmerkelijke over- en onderschrijdingen op beleidsveldniveau en over de consequenties van de Gemeentefondscirculaires voor de algemene uitkering die van het rijk wordt ontvangen. De bestuursrapportages vormen daarmee, met de kadernota en de programmabegroting een mogelijkheid om het meerjarenperspectief te actualiseren.

Inhoud

De bestuursrapportages bestaan uit:

- informatie over de realisatie van beleidsontwikkelingen uit het lopende jaar;
- financiële ontwikkelingen (mee- en tegenvallers tijdens de lopende begroting) die bekend zijn geworden sinds vaststelling van de begroting 2012 (w.o. structurele effecten jaarrekening 2011);
- informatie over de voortgang van het vastgestelde investeringsplan

De bestuursrapportage wordt twee keer per jaar opgesteld, namelijk in de perioden mei/juni en september/oktober. Daarnaast moet er een 3^e rapportage worden opgesteld; een zuiver financiële rapportage die in december in de raad wordt besproken. Dit met het oog op de rechtmatige besteding van de middelen volgens de normen van de accountant.

Planning

Gereed	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
	1e Bestuursrapportage			
1 maart	Afsluiten administratie <i>N.B. uiteraard heeft de bestuursrapportage betrekking op de prognose van de financiële uitkomsten over het gehele jaar, en worden ook majeure financiële afwijkingen in de rapportage opgenomen die na 1 maart (tot en met de vaststelling door het college) bekend zijn geworden.</i>	M&S/ Fin		
3 feb	Opstellen richtlijnen bestuursrapportage 2012-1	CS		
vóór 16 maart	Hoofdafdelingen stellen hun info voor bestuursrapportage 2011-1 en verantwoording bezuinigingen op		Hoofdafd.	
vóór 16 maart	Opstellen begrotingswijziging voor mutaties berap per hoofdafdeling.	M&S/Fin. Frontoffice		
16 maart	Uiterste inleverdatum berap bij controller CS		Hoofdafd.	
22 maart	Toets berap hoofdafdeling door controller en opstellen knelpunten voor behandeling in DT, aanleveren bij coördinator berap	controllers		
26 maart	Projectenrapportage gereed, coördinatie controller STP	STP		
26 maart	Aanleveren suppletoire begrotingswijziging met alle raads- en collegebesluiten tussen de laatste vastgestelde suppletoire begrotingswijziging en 1 maart 2011 bij CS/coördinator berap	M&S/ Fin.		
26 maart	Rapportage over moties, amendementen en toezeggingen aanleveren bij CS / coordinator berap	CS/BMO		
26 maart	Notitie knelpunten berap naar DT	CS/CC		
28 maart	Notitie knelpunten in DT			DT

Gereed	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofdafdelingen	Besluitvorming
29 maart	Opstellen suppletoire begrotingswijziging voor berap 2011-1	M&S/Fin.		
12 april	Opstellen hoofdboodschap bij bestuursrapportage	CS/S&B		
22-13 april	Opstellen bestuursrapportage 2012-2 door Concernstaf	CS		
16 april	Bestuursrapportage 2012-1 bespreken met portefeuillehouder Financiën	CS		
18 april	Bestuursrapportage 2012-1 in DT			DT
vóór 7 mei	Bestuursrapportage 2012-1 bespreken met hun portefeuillehouder en melden datum bij concerncontroller	CS		
8 mei	Behandeling bestuursrapportage 2012-1 in B en W	CS		B en W
10 mei	Raadsleden ontvangen bestuursrapportage 2012-1	CS		
21 juni	Behandeling berap 2012-1 in de drie vakcommissies (gelijktijdig met kadernota en IP)			Commissies
21 juni	Behandeling berap 2012-1 in de commissie Bestuur (gelijktijdig met kadernota en IP)			Commissie
2-5 juli	Behandeling berap 2012-1 in de Raad (gelijktijdig met kadernota en IP)			Raad
	2e Bestuursrapportage			
1 aug	Afsluiten administratie <i>N.B. uiteraard heeft de bestuursrapportage betrekking op de prognose van de financiële uitkomsten over het gehele jaar, en worden ook majeure financiële afwijkingen in de rapportage opgenomen die na 1 augustus (tot en met de vaststelling door het college) bekend zijn geworden.</i>	M&S/ Fin		
14 juli	Opstellen richtlijnen bestuursrapportage 2011-2			
vóór 31 augustus	Hoofdafdelingen stellen hun info voor bestuursrapportage 2011-2 en verantwoording bezuinigingen op		Hoofdafd.	
vóór 31 augustus	Opstellen begrotingswijziging voor mutaties berap per hoofdafdeling.	M&S/Fin. Frontoffice		
31 augustus	Uiterste inleverdatum berap bij controller CS		Hoofdafd.	
6 sept	Toets berap hoofdafdeling door controller en opstellen knelpunten voor behandeling in DT, aanleveren bij coördinator berap	controllers		
7 sept	Projectenrapportage gereed, coördinatie controller STP	STP		
7 sept	Aanleveren suppletoire begrotingswijziging met alle raads- en collegebesluiten tussen de laatste vastgestelde suppletoire begrotingswijziging en 1 september 2011 bij CS/coördinator berap.	M&S/ Fin.		
7 sept	Rapportage over moties, amendementen en toezeggingen aanleveren bij CS / coordinator berap	CS/BMO		
10 sept	Notitie knelpunten berap naar DT	CS/CC		
12 sept	Notitie knelpunten in DT			DT
12 sept	Opstellen suppletoire begrotingswijziging voor berap 2011-2.	M&S/Fin.		
14 sept	Opstellen hoofdboodschap bij bestuursrapportage	CS/S&B		
6-20 sept	Opstellen bestuursrapportage 2012-2 door Concernstaf	CS		
24 sept	Bestuursrapportage 2012-2 bespreken met portefeuillehouder Financiën	CS		
26 sept	2e bestuursrapportage in DT			DT
Vóór 1 okt	Hoofdafdelingen bespreken berap met		Hoofdafd.	

Gereed	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
	portefeuillehouder en melden datum bij concerncontroller.			
2 okt	Behandeling bestuursrapportage 2012-2 in B en W	CS		B en W
4 okt	Raadsleden ontvangen bestuursrapportage 2012-2	CS		
18 okt	Behandeling bestuursrapportage 2012-2 in alle commissies			Commissie
1 nov	Behandeling bestuursrapportage 2012-2 in de Raad	CS		Raad
	Financiële bijstelling 2012			
26 okt	Financiële wijzigingen aanleveren bij controller		Hoofdafd.	
1 nov	Toets door controller en aanleveren bij coördinator bestuursrapportages	CS/CC		
2 nov	Opstellen suppletore begrotingswijziging voor financiële bijstelling 2012	M&S/Fin		
8 nov	Toets suppletore begrotingswijziging 2011 en opstellen rapportage	CS		
12 nov	Bespreking rapportage met portefeuillehouder Financiën			
14 nov	Bespreking rapportage in DT			
20 nov	Behandeling rapportage in B&W			B&W
6 dec	Behandeling rapportage in commissie Bestuur			Commissie
20 dec	Behandeling rapportage in raad			Raad

8. De Kadernota 2012

Doel

De kadernota is jaarlijks het moment om de (financiële) balans op te maken en vooruit te kijken. Het actualiseren van het financiële meerjarenperspectief, en de beleidsvoornemens komen in de kadernota samen. Met de kadernota besluit de raad over de beleidskaders voor de komende nieuwe (meerjaren)begroting. De kadernota richt zich hierbij primair op de actualisering van de strategische keuzes en de beoogde maatschappelijke effecten. Door de beleidskeuzes en de financiële positie in samenhang te bezien, kan een integrale afweging plaatsvinden. Zo worden in de kadernota uitspraken gedaan over het beleid van de programma's en het investeringsplan voor een nieuwe planperiode. Dit alles natuurlijk met inachtneming van het geactualiseerde begrotingsbeeld.

De kadernota 2012 is een bijzondere kadernota de resultaten van de herijking hierin worden opgenomen. De belangrijkste aanleiding voor de herijking is opgenomen in het coalitieakkoord, waarin wordt gesteld dat in 2012 de ombuigingsopgave kritisch moet worden bezien op basis van de geactualiseerde meerjarenraming, de economische prognoses van dat moment en de feitelijke voortgang van de ombuigingen.

Belangrijke vragen zijn of bezuinigingsopgave van € 35 miljoen voor 2018 nog steeds actueel is. En – als een andere omvang van de bezuinigingsopgave wordt vastgesteld - of de afgesproken verdeling naar de vijf clusters (investeringsplafond, efficiency en interne organisatie, taken en taakuitvoering, subsidies en verbonden partijen en woonlasten en andere inkomsten) ook hierop van toepassing is. Daarnaast speelt een aantal belangrijke ontwikkelingen, die zowel van invloed zijn op de burgers en de stad als op de gemeentelijke organisatie, zoals bijvoorbeeld de aanhoudend sombere economische ontwikkelingen en de wijzigingen in het sociaal domein.

In aanloop naar de retraite van het college in januari 2012 worden de volgende sporen van de herijking onderscheiden:

1. Economische context, onderbouwing meerjarenraming 2013-2017 en een globale tussentijdse evaluatie van het coalitieakkoord
2. Realisatie bezuinigingen (€ 28 mln)
3. Invulling bezuinigingsopgave

Vooruitlopend op de kadernota wordt een format voor de kadernota opgesteld, dat in februari/maart wordt besproken in de commissie Bestuur.

Opzet en inhoud

De kadernota kent in principe de volgende onderwerpen: actualisering meerjarenbegroting, beleidsmatige ontwikkelingen, het financiële kader voor de nieuwe meerjarenbegroting, bezuinigingen, risico's en bedrijfsvoering.

Relatie met andere instrumenten / bedrijfsvoeringskwesties

De kadernota betreft feitelijk het richtinggevende kader voor de meerjarenbegroting. De integrale afweging vindt plaats in de kadernota, de financiële vertaling en verwerking wordt gedaan in de begroting.

Planning

T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
	Kadernota 2012			
10/11 jan	Retraite DT: voorbereiding herijking			

T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofdafdelingen	Besluitvorming
23/24 jan	Retraite B&W: voorbereiding herijking			
jan	Commissievergaderingen: bespreken specifieke onderwerpen voor kadernota (optioneel)	Griffie		
20 jan	Opstellen richtlijnenbrief en format voor Kadernota 2012 (incl. bezuinigingen)	CS		
jan	Format voorleggen aan werkgroep informatiewaarde	CS		
26 jan	Richtlijnenbrief en format (incl. bezuinigingen) bespreken in Regiegroep	CS		
febr	Commissievergaderingen: bespreken specifieke onderwerpen voor kadernota (optioneel)	Griffie		
1 febr	Richtlijnen voor de kadernota (incl. bezuinigingen) in DT/hoofdafdelingen ontvangen richtlijnen	CS		DT
7 febr	Format kadernota (incl. bezuinigingen) in college			B en W
23 febr	Format kadernota (incl. bezuinigingen) in cie. Bestuur			Commissie Bestuur
15 maart	Commissievergaderingen: bespreken specifieke onderwerpen voor kadernota (optioneel)	Griffie		
16 maart	Hoofdafdelingen stellen hun info voor kadernota 2011 op		Hoofdafdelingen	
21 maart	Hoofdafdelingen bespreken de bijdrage aan de kadernota in hun MT's		Hoofdafd.	
23 maart	Hoofdafdelingen leveren hun info voor Kadernota aan bij de CS		Hoofdafdelingen	
26 maart-26 april	Opstellen kadernota 2012 door de CS	CS		
27 maart	Regiegroep herijking kadernota	CS		
4 april	1e bespreking hoofdlijnen kadernota en MPG in DT (met geannoteerde agenda)			DT
10 april	1e bespreking hoofdlijnen kadernota door B&W (met geannoteerde agenda)			B en W
11 april	Terugkoppeling 1e B&W-bespreking naar DT en uitzetten vervolgacties			DT
12 april	Regiegroep herijking kadernota			
18 april	2e bespreking kadernota en MPG in DT (met geannoteerde agenda)			DT
24 april	2e bespreking kadernota en MPG door B&W (met geannoteerde agenda)			B en W
25 april	Terugkoppeling 2e B&W-bespreking naar DT en uitzetten vervolgacties			DT
26 april (ocht)	Concept-Kadernota bespreken in Regiegroep	CS		Regiegroep
8 mei	Vaststellen kadernota, IP en MPG door college van B en W Persbericht en voorbereiding perstoelichting gereed	CS MenS/Com		B en W
16 mei	Raadsleden ontvangen kadernota, IP en MPG. Presentatie voor de raad	CS		
5 juni	Raadsleden dienen vragen in (uiterlijke datum) vóór 12 uur			
11 juni	Opstellen antwoorden op raadvragen	CS	Hoofdafdelingen	
19 juni	Behandeling in B en W antwoorden op vragen raadsleden	CS		B en W
19 juni	Verzending antwoorden B en W digitaal naar raadsleden	CS		

T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
21 juni	Verzending antwoorden B en W (papieren versie) naar raadsleden	CS		
optioneel	Luisterzittingen kadernota	Griffie		Raadsleden
28 juni	Vaststellen 'behandelrijpheid' kadernota 2011 door de commissie Bestuur			Commissie
2-5 juli	Behandeling Kadernota 2012 in de Raad			Raad
4 juli	Vaststellen in B en W van antwoorden op ingediende moties en amendementen om 11.00 uur	CS		B en W Inplannen!

9. Normenkader financiële rechtmatigheid

Het normenkader financiële rechtmatigheid betreft de inventarisatie van de relevante financiële regelgeving voor de jaarlijkse rechtmatigheidcontrole door de accountant. Volgens afspraak met de Auditcommissie wordt het normenkader financiële rechtmatigheid vastgesteld in 2 tranches. Deel I bij de behandeling van 1^e bestuursrapportage en het definitieve normenkader Deel II, bij de behandeling van de financiële decemberrapportage (was: 2^e bestuursrapportage die tot en met 2012 in december werd vastgesteld). Achtergrond van deze vaststelling in twee tranches is enerzijds de overweging dat het vastgestelde normenkader voor de organisatie, die er mee werkt, ook tijdig kenbaar moet zijn. Anderzijds de feitelijke constatering dat pas op het eind van het jaar is vast te stellen welke normen ook daadwerkelijk in het betrokken boekjaar hebben gegolden.

Volgens afspraak met presidium en griffie adviseren - na B en W-besluit - Auditcommissie en Accountant rechtstreeks (dus zonder commissiebehandeling) over het normenkader II aan de gemeenteraad.

Planning

Gereed	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
	Normenkader financiële rechtmatigheid deel I			
3 feb	Opstellen richtlijnen normenkader financiële rechtmatigheid 2012-1.	CS/ MenS/JZ		
22 maart	Hoofdafdelingen stellen hun info normenkader financiële rechtmatigheid 2012-1 op	CS	Hoofdafd.	
16 maart	Uiterste inleverdatum van hoofdafdelingen van normenkader financiële rechtmatigheid 2012-1 bi8 CS		Hoofdafd.	
6 april	Opstellen normenkader 2012-1 door Concernstaf en MenS/Juridische zaken	CS/ M&S JZ		
11 april	Normenkader 2012-1 in DT	CS		DT
13 juni	Advisering Auditcommissie en accountant over normenkader	CS		
	Normenkader financiële rechtmatigheid deel 2			
7 sept	Opstellen richtlijnen normenkader financiële rechtmatigheid 2012 deel 2	CS/ MenS/JZ		
26 okt	Uiterste inleverdatum van hoofdafdelingen van normenkader bij de CS		Hoofdafd.	
2 nov	Opstellen normenkader 2012-2 door Concernstaf en MenS/Juridische zaken	CS/M&S JZ		
7 nov	Normenkader 2012-2 in DT	CS		DT
12 nov	Normenkader 2012-2 bespreken met portefeuillehouder Financiën	CS		
20 nov	Behandeling normenkader 2012-2 in B en W	CS		B en W
28 nov	Advisering Auditcommissie en accountant over normenkader	CS		
20 dec	Behandeling normenkader 2012-2 in de Raad (gelijktijdig met financiële bijstelling 2012)	CS		Raad

10. Programmabegroting 2013-2017

Doel

De begroting behoort tot de belangrijkste instrumenten van de P&C-cyclus. De begroting bevat de ramingen van de uitgaven en inkomsten voor het begrotingsjaar alsmede de voor dat jaar vastgelegde beleidsdoelstellingen.

De basis voor de begroting wordt gevormd door de kadernota. Het daarin door de raad vastgelegde kader is in belangrijke mate bepalend voor de opstelling van de nieuwe meerjarenbegroting. De maatregelen uit de kadernota zullen ook daadwerkelijk in de nieuwe meerjarenbegroting geconcretiseerd moeten worden. De programmabegroting laat feitelijk zien welke voornemens de raad heeft en welke middelen daarvoor beschikbaar zijn. Het betreft de planning op hoofdlijnen. Met de programmabegroting oefent de raad zijn budgetrecht uit en stelt de hoofdlijnen/speerpunten van beleid vast.

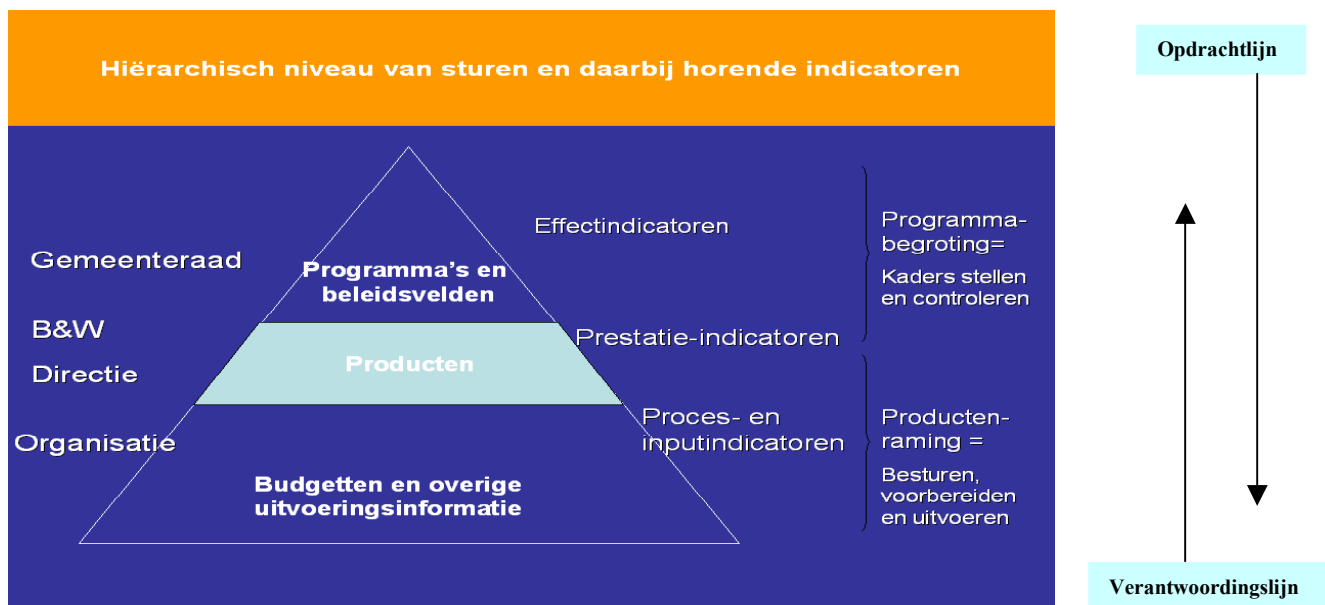
Opzet en inhoud

De programmabegroting kent een standaard indeling in programma's, paragrafen en financiële begroting. De programma indeling wordt door de raad bepaald, de paragrafen zijn wettelijk bepaald. De paragrafen hebben betrekking op de lokale heffingen, het weerstandsvermogen, het onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

Het opstellen van de Programmabegroting wordt vanuit twee kanten benaderd, namelijk top-down en bottom-up. Voor de kaderstelling en het zogenaamde nieuwe beleid geldt een top-down-benadering. Bij de top-down-benadering is kadernota het startpunt voor de begroting. Immers voor de kaderstelling en nieuw *beleid* moet de input van bovenaf komen. Vanuit de keuzes die de gemeenteraad bij de kadernota maakt, worden de programma's en beleidsvelden van de programmabegroting samengesteld, waarna het een taak van het college, de DT en de afdelingsmanagers is de keuzes die de raad in de kadernota heeft gemaakt, door te vertalen naar productniveau en de daar onderliggende budgetten. De budgetten vormen de basis voor de gehele informatievoorziening. Hier worden transacties vastgelegd en is de detaillering maximaal. Vanuit deze basis wordt de informatie bewerkt en gecompriemd, waardoor managementinformatie ontstaat.

Voor de going-concernwerkzaamheden geldt een bottom-up-benadering. Bij deze benadering ligt het startpunt bij de budgetten van de afdelingen en maakt elke afdeling een inschatting van de uit te voeren taken en de daarmee gepaard gaande kosten. Vervolgens worden de kosten verzameld in producten, die weer samenvloeien in de programma's. Bij het opstellen van de ramingen wordt uitgegaan van de uitgangspuntenbrief die in maart 2011 door het college wordt vastgesteld.

Voor de sturing en beheersing van de uitvoering door het college en de ambtelijke organisatie is vervolgens van belang dat op een meer gedetailleerd niveau inzicht bestaat in de te leveren producten, prestaties en de bijbehorende kosten. Dit gebeurt in de productenbegroting.

planning

De planning is erop gericht om de raming van de (exploitatie)budgetten voor eind juli 2012 ambtelijk te hebben afgerond en door het college te hebben vastgesteld. Deze informatie zal vervolgens worden gebruikt voor het opstellen van de programmabegroting, die in september 2012 door het college zal worden vastgesteld en begin november door de gemeenteraad.

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
		OPSTELLEN TIJDSHEMA			
2011					
	dec	Tijdschema begroting 2013-2017 (via P&C-kalender)	CS		
		VOORBEREIDINGEN OPSTELLEN BEGROTING 2013 (tot 31 maart)			
2012					
	Doorlopend	Actueel maken en houden van budgetberekening	CS (Cindy Lensen)		
	Doorlopend	Actueel maken en houden van overzicht toegestane personele formatie	CS (Sandra Hamersma)		
5 maart	9 maart	Opstellen concept uitgangspuntenbrief	CS (Astrid de Groot en Peter de Kruijf)		
	15 maart	Bespreken uitgangspuntenbrief in Regiegroep	CS		
	21 maart	Bespreken concept uitgangspunten in DT	CS		DT
	27 maart	Bespreken en vaststellen concept uitgangspunten in B en W	CS		B en W
	29 maart	Verzending aan en bespreken in MT's hoofdafdelingen	CS	Hoofd-afdelingen	
		START VAN OPSTELLEN Financiële begroting 2013-2017 (tot eind juli 2012)			
		Opstellen staat van formatie en salarissen,			

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
		urenverdeling en vaststellen uurtarieven			
		Raming personeelslasten			
26 maart	6 april	Actualiseren overzicht toegestane formatie en functieschalen 2013 - 2017 per hoofdafdeling en afdeling	CS (Sandra Hamersma)	M&S/ HRM	
	11 april	Bespreken overzicht toegestane formatie en functieschalen 2013 -2017 met DT en hoofdafdeling managers	CS	M&S/ HRM	
11 april	20 april	Vervaardiging staat personeelslasten (aan de hand van geraamde richtlijnen voor CAO-ontwikkelingen e.d)	CS	M&S/ HRM	
2 april	20 april	Opstellen overzicht 2013-2017 boventalligen en wachtgelders	CS	M&S/ HRM	
2 april	20 april	Ramen overige personeelslasten w.o. v.m. personeel, college en raadsvergoedingen	CS	M&S/ HRM	
	25 april	Voorlopige vaststelling staat van personeelslasten 2013-2017 en raming boventalligen en overige personeelslasten in DT	CS		DT
	27 april	Salarislasten en overige personeelslasten opnemen in begrotingsformat 2013		M&S/ Fin	
		Urenverdeling			
28 april	7 mei	Opstellen en verzenden formats voor urenverdeling naar hoofdafdelingen	CS	M&S/ Fin	
	15 mei	Aanlevering ingevulde formats bij Concerncontrol	CS	Hoofd-afdelingen	
	21 mei	Aanlevering urenverdeling bij M&S/Fin voor verwerking in begrotingsformat 2013	CS	M&S/ Fin	
		Uurtarieven			
28 mei	8 juni	Opstellen uurtarieven + analyse voor vaststelling in Dt	CS	M&S/ Fin	
	13 juni	Vaststellen uur tarieven in Dt Format burgerinformatie gereed	CS CC	M&S/ Fin M&S/com	
		Staat van vaste geldleningen			
2 april	13 april	Opstellen van een liquiditeitsprognose voor de jaren 2013 -2017	CS	M&S / Fin	
	20 april	Maken van een staat van vaste geldleningen voor 2013	CS	M&S / Fin	
	27 april	Raming van vaste geldleningen opnemen in begrotingsraming 2013	CS	M&S / Fin	
		Opstellen staat van vaste activa 2013			
19 maart	30 maart	Opstellen begin waarden (boekwaarde 1-1-2013) staat van vaste activa	CS (Marjolein Mol)	M&S/ Fin	
	20 april	Toevoegen investeringen 2013 uit IP 2013-2017	CS (Marjolein Mol)	M&S / Fin	
	1 mei	Berekenen afschrijvingen en toegerekende rente aan activa 2013 (en eventueel bijbehorende tegenposten)	CS (Marjolein Mol)	M&S / Fin	
	4 mei	Afronden staat van vaste activa 2013	CS (Marjolein Mol)	M&S / Fin	
4 mei	10 mei	Opstellen meerjarenstaat activa (voor kapitaallasten MJR)	CS (Marjolein Mol)	M&S / Fin	
	11 mei	Kapitaallasten opnemen in begrotingsformat 2013	CS (Marjolein Mol)	M&S / Fin	
		Opstellen van renteomslag berekening en			

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
		kostenplaats rente			
	2 mei	Bepalen financieringsuitgangspunten (renteomslag, etc.) afgeleid van begrotings-uitgangspunten	CS (Cindy Lensen)		
2 mei	11 mei	Opstellen renteomslagberekening	CS (Cindy Lensen)	M&S / Fin	
	11 mei	Renteomslag berekening in begrotingsformat 2013	CS (Cindy Lensen)	M&S / Fin	
		Staat van reserves en voorzieningen			
6 mei	15 mei	Maken van een overzicht per reserve van geraamde toevoegingen en onttrekking voor begroting 2013	CS (Cindy Lensen)		
		Maken van staat van reserves voor 2013	CS (Cindy Lensen)		
	16 mei	Reserves en voorzieningen opnemen in begrotingsraming 2013	CS (Cindy Lensen)	M&S/Fin	
		Opstellen exploitatiebudgetten 2013-2017			
	2 mei	Opstellen formats exploitatiebudgetten 2013	CS (Peter de Kruijf)	M&S / Fin	
2 mei	22 mei	In exploitatie-formats is ingebracht: <ul style="list-style-type: none"> - rekeningcijfers 2011 - uitgangspunten begroting 2013 (w.o. loon-en prijspeil) - Berap 1 (structurele doorwerking) - Kadernota/herijking/ombuigingen - Indirecte kosten (afdelingskosten) - Urenverdeling - Kapitaallasten - reservemutaties - Overige mutaties uit meerjarenraming 	CS (Peter de Kruijf/Cindy Lensen)	M&S / Fin	
25 mei	15 juni	Invullen formats door managers van de hoofdafdelingen		Hoofdafdelingen	
		Ondersteunen van opstellen ramingen door koppels CS en M&S/ Fin	CS (controllers)	M&S/Fin	
15 juni	22 juni	Opstellen concernramingen door CS	CS (Peter de Kruijf)		
15 juni	22 juni	Beoordelen en toets volledigheid door CS van ingeleverde ramingen (primaire budgetten, sleutels en toelichting)	CS (controllers)		
		Bespreken ingevulde formats met controller met management hoofdafdelingen en analyseren uitkomsten en maken samenvattende rapportage (per hoofdafdeling)	CS (controllers)	Hoofdafdelingen	
25 juni	29 juni	Bespreken rapportages in MT's hoofdafdelingen	CS (controllers)	Hoofdafdelingen	
	6 juli	Analyse en knelpunten (samenvattende rapportages van de HA) naar DT	CS (controllers)	Hoofdafdelingen leveren aan bij DT	
2 juli	13 juli	Bespreken analyse en knelpunten (samenvattende rapportages van de HA) DT			DT
15 juli	31 juli	Opnemen van exploitatiekosten in begrotingsraming 2013	CS (Peter de Kruijf)	M&S / Fin	
		Opstellen subsidie bijlage			
1 juni	15 juni	Opstellen staat van subsidies 2013 (aan de	CS (Ivo Evers)	STZ/Sub.bur	

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
		hand van vastgestelde begrotingsrichtlijnen)			
	18 juni	Subsidieramingen opnemen in begrotingsraming 2013	CS (Ivo Evers)	STZ/sub.bur	
		Meerjarenraming 2014-2017			
1 juli	15 aug	Opstellen meerjarenraming 2014-2017	CS (Cindy Lensen)		
		Kostenonderbouwingen conform model VNG			
1 juli	15 aug	Afvalstoffen-en rioolheffing, begraafrechten en havengelden	CS(Marcel v.d. Ark)	Hoofdfad. WZ	
1 juli	15 aug	(Bouw)leges en marktgeden	CS(Paul Jongkees)	Hoofdfad. VVH en DVL	
		OPSTELLEN PROGRAMMABEGROTING 2013-2017			
	27 april	Maken van een planning voor de programmabegroting 2013	CS (Astrid de Groot)		
	27 april	Opstellen format voor programmabegroting	CS (Astrid de Groot)		
	Eind april	Startbijeenkomst programmacoördinatoren	CS (Astrid de Groot)	Progr.coördinatoren	
	3 mei	Uitzetten van formats programmateksten bij programmacoördinatoren hoofdafdelingen	CS (Astrid de Groot)		
	22 juni	Opzet paragrafen en hoofdstuk bezuinigingen gereed (rekening houdend met eerdere opmerkingen van RKC en toezegging n.a.v. motie Stresstest bij de begroting 2012). Contactpersonen/auteurs CC leggen deze voor aan Concerncontroller incl. planning tussenstappen (bv. informatieuitvraag bij hoofdafdelingen).			
	1 juli	Afspraken met V&D en Communicatie	CS (Astrid de Groot)		
	6 juli	Aanlevering informatie voor paragrafen. Detailplanning volgt via trekkers van de paragrafen (zie hieronder)		Hoofd-afdelingen	
	13 juli	Aanleveren programmateksten met effect- en prestatie-indicatoren (1 ^e versie afgestemd met MT hoofdafdeling) Format burgerinformatie gereed	CS (Astrid de Groot)	Progr.coördinatoren	
	13 juli	Concept-versie paragrafen en hoofdstuk bezuinigingen gereed: - Lokale heffingen (CC Peter de Kruijf/Sandra Hamersma) - Weerstandsvermogen en risico's (CC Sandra Hamersma) - Onderhoud kapitaalgoederen (WZ en Stz i.o.m. CC/Marcel v.d. Ark) - Financiering (CC Marjolein Mol i.o.m. MenS/Peter Knijff) - Bedrijfsvoering (M en S i.o.m. CC/Sandra Hamersma) - Verbonden partijen (CC/Cindy Lensen i.o.m. Wouter Stigter CS en HA) - Grond-en vastgoedbeleid (Stz/VG i.o.m. Ivo Evers) - Bezuinigingen (Paul Jongkees i.o.m. HA)	CC	Hoofd-afdelingen	13 juli

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
	3 augustus	Aanleveren kerncijfers, koptekst en paragrafen. Aanleveren 2 ^e versie programmateksten (afgesteld met portefeuillehouder)	CS (Astrid de Groot)	Progr.coördinatoren	
	3 aug	Paragrafen en hoofdstuk bezuinigingen (definitieve versie gereed)	CC	Hoofd-afdelingen	
	3-20 aug	Redactieslag paragrafen en hoofdstuk bezuinigingen		MenS/com	
	20 aug	Regiegroep begroting	CS		
	29 aug	1e bespreking hoofdlijnen begroting in DT (met geannoteerde agenda)			DT
	3 sept	Concept-teksten burgerinformatie gereed	CC	MenS/Com	
	4 sept	1e bespreking hoofdlijnen begroting door B&W (met geannoteerde agenda)			B en W
	5 sept	Terugkoppeling 1e B&W-bespreking naar DT en uitzetten vervolgacties			DT
29 aug	7 sept	Maken van alle tabellen voor programmabegroting Redactieslag teksten burgerinformatie gereed	CS (Peter de Kruijf en Cindy Lensen)	MenS/Com	
29 aug	7 sept	Berekening opbrengsten/kostendekkendheid belastingen 2013	CS (Peter de Kruijf)	Hoofd-afdelingen	
	6 sept	Regiegroep begroting			
	12 sept	2e bespreking begroting in DT (met geannoteerde agenda) Tekst burgerinformatie in DT			DT
	18 sept	2e bespreking begroting door B&W (met geannoteerde agenda) Tekst burgerinformatie in B&W			B en W
	19 sept	Terugkoppeling 2e B&W-bespreking naar DT en uitzetten vervolgacties			DT
	20 sept	Concept-begroting bespreken in Regiegroep	CS		Regiegroep
	25 sept	Vaststellen begroting door college Persbericht en voorbereiding perstoelichting gereed	MenS/Com		B en W Reserveren di.middag
	27 sept	Wethouder financiën geeft een presentatie over de programmabekoring in de gemeenteraad Publicatie voor burgers	CS		Raadsleden
	28 sept	Programmabegroting digitaal beschikbaar voor raadsleden			
	2 okt	Raadsleden ontvangen de begroting.			
	16 okt	Raadsleden dienen begrotingsvragen in (vóór 12 uur)	CS		Raadsleden
	optioneel	Luisterzittingen	Griffie		Raadsleden
	23 okt	Behandeling in B en W antwoorden op vragen raadsleden	CS		B en W
	23 okt	Verzending antwoorden B en W digitaal naar raadsleden	CS		
	25 okt	Verzending antwoorden B en W (papier versie) naar raadsleden	CS		
	1 nov	Vaststellen 'behandelrijpheid' begroting door de commissie Bestuur			Commissie
	5-8 nov	Raadsbehandeling			Raad
	7 nov	Vaststellen in B en W van antwoorden op ingediende moties en amendementen 1 ^e termijn om 11.00 uur	CS		B en W Inplannen!
	8 nov	Vaststellen in B en W van antwoorden op ingediende moties en amendementen 2 ^e	CS		B en W Inplannen!

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluitvorming
		termijn om 13.00 uur			
	14 nov	Vastgestelde begroting naar GS van provincie Noord Holland	CS		
	1 nov	BEGROTING 2013 IN FINANCIËEL SYSTEEM	CS	M&S / Fin	

11. Jaarplannen 2013

Met ingang van het begrotingsjaar 2013 wordt gewerkt met jaarplannen per (hoofd-)afdeling. Het afdelingsplan is een hulpmiddel om inzichtelijk te maken voor de hoofdafdelingsmanager en de Directie of de formatie (incl. inhuur) al dan niet toereikend is om het voorgenomen beleid te kunnen uitvoeren.

De inhoud van de jaarplannen van de (hoofd-)afdelingen heeft een sterke samenhang met de onderwerpen die gedurende het begrotingsjaar terugkomen in de P&C-gesprekken. Voordat de hoofdafdelingen met de jaarplannen aan de slag gaan, zal Concerncontrol een voorstel doen voor de te gebruiken formats. Als de formats worden uitgezet wordt die zo veel mogelijk met gegevens gevuld door M en S en Concerncontrol.

De onderwerpen die in het jaarplan aan de orde komen zijn:

0. Aanbiedingsbrief van de hoofdafdelingsmanager aan de directie en concerncontroller

In deze brief kan de hoofdafdelingsmanager een aantal punten uit het jaarplan benadrukken. De brief sluit af met de constatering dat de hoofdafdeling per 1-1-2013 op basis van de stand van de AO/IC en het risicomanagement extra aandacht moet besteden aan met name te noemen gebieden, en welke maatregelen daartoe in 2013 worden genomen.

1. Voorgenomen beleid en beleidsontwikkelingen

- Welke programma's, beleidsvelden en prestaties uit de programmabegroting vallen onder de verantwoordelijkheid van de hoofdafdelingen.
Deze worden verder uitgesplitst naar concrete activiteiten, en ook de activiteiten die niet aan de doelen en prestaties uit de programmabegroting kunnen worden gekoppeld worden daarin benoemd.
Daarbij moeten ook worden betrokken de afspraken die zijn opgenomen in de verplichte paragrafen (o.a. kapitaalgoederen, bedrijfsvoering, financiering) voor zover deze niet onder 2 aan de orde komen
- De openstaande moties, amendementen en toezeggingen (BBP, termijnlijst) per 1-1-2013 worden benoemd, inclusief de geplande afdoeningsdatum.
- Dit onderdeel wordt afgesloten met een verklaring van de hoofdafdelingsmanager dat zijn formatie (incl. inhuur) al dan niet toereikend is om het voorgenomen beleid (incl. de moties, amendementen en toezeggingen) te kunnen uitvoeren.

2. Bedrijfsvoering

2.1 HRM

- Formatie/bezetting/bovenformatieven per 1-1-2013 en verwachte ontwikkelingen in 2013
- Vastlegging afspraken over tijdschrijven;
- Streefwaarden ziekteverzuim 2013;
- Aantal bovenformatieven; sturing op afvloeiing;
- Vacatures per 1-1-2013 en verwachte ontwikkelingen in 2013
- Externe inhuur per 1-1-2013, beschikbaar budget voor 2013 en de verwachte inhuur in 2013 (soort inhuur en bedrag)

2.2 Interne beheersing/ Interne Controle/ Verbijzonderde interne controle

- IB:beoordeling van de stand van zaken per 1-1-2013 en benoemen concrete maatregelen in 2013
- IC: idem.
- VIC: idem

2.3 Budgetten

- Koppelen van de activiteiten uit deel 1 aan beschikbare budgetten en uren (incl de verantwoordelijke budgethouders).

N.B. op dit moment is het nog niet mogelijk om de activiteiten te koppelen aan de prestaties zoals vermeld in de doelenbomen. Dit is een aandachtspunt bij de verdere ontwikkeling van de programmabegroting (en jaarplannen)

2.4 Juridische kwaliteit

- beoordeling van de juridische kwaliteit van de hoofdafdeling, op welke gebieden extra aandacht noodzakelijk is en welke maatregelen daartoe in 2013 worden genomen resp. worden verlangd van ander hoofdafdeling(en);

- aangeven of (en welke) inkoop- en aanbestedingstrajecten lopen in 2013

2.5 Informatievoorziening en automatisering

-beoordeling van de kwaliteit van de informatievoorziening en automatisering van de hoofdafdeling, op welke gebieden extra aandacht noodzakelijk is en welke maatregelen daartoe in 2013 worden genomen resp. worden verlangd van ander hoofdafdeling(en)

3.Risico's

-Welke beleidsinhoudelijke en financiële risico's zijn relevant voor het al dan niet realiseren van de beleidsvoornemens die zijn vermeld onder 1 (zullen grotendeels zijn opgenomen in het jaarverslag en de begroting);

-Welke beheersmaatregelen neemt de hoofdafdelingen om te voorkomen dat deze risico's zich daadwerkelijk zullen voordoen

Planning

Gereed	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
15 juni	Maken van een planning voor het jaarplan 2013	CS		
15 juni	Opstellen formats voor jaarplan	CS		
27 juni	Bespreken formats en planning in DT			DT
28 sept	Uitzetten van door CC en M en S gevulde formats bij hoofdafdelingen	MenS/CC		
okt	Opstelling jaarplan door hoofdafdeling in nauw overleg met controller			
2 nov	Jaarplan gereed		HA	
14 nov	Jaarplannen in DT (hoofdafdeling biedt aan aan DT)		HA	

12. De P&C-kalender voor de P&C-cyclus 2013

Doel

In de P&C-kalender wordt aangegeven wat er voor het komende jaar omgaat in de planning- en controlcyclus. Het beschrijft voor iedere betrokkene binnen deze cyclus in hoofdlijnen het doel, de werkwijze en de tijdsplanning die leidt tot een tijdige bestuurlijke besluitvorming. Daarbij wordt ingegaan op de verantwoordelijkheden van de hoofdafdeling en de concernstaf.

Door de P&C-kalender krijgen de gemeenteraad, het college en de organisatie inzicht in wat zij het komende jaar kunnen verwachten t.a.v. de planning en control documenten en wanneer zij deze documenten mogen verwachten. Hiermee worden het bestuur en de organisatie de gelegenheid geboden om de planning en control werkzaamheden in te passen in de eigen planning van werkprocessen.

Planning

Gereed	Omschrijving	Wie, Wat		
		Coördinatie en consolidatie	Hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
	P&C - kalender 2013			
15 nov	Opstellen P&C-kalender	CS		
19 nov	P&C-kalender ter bespreking CC			CC
28 nov	P&C-kalender in DT			DT
3 dec	P&C-kalender bespreken met portefeuillehouder Financiën			PH
11 dec	P&C-kalender in B en W			B en W

